

Pia Søltofts prædiken sidste søndag i kirkeåret

Taler

Pia Søltoft
Sognepræst og forfatter

Dato

20. november 2022

Sted

Christians Kirke på
Christianshavn, København.

På denne mørke søndag, den sidste i kirkeåret, lyder en indbydelse, der til enhver tid er og har været kirkens indbydelse til alle os fortravlede og ofte fortvivlede mennesker: I dagens evangelium indbyder Kristus: ”Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile”.

Den indbydelse har lydt gennem århundreder, men den har aldrig været mere aktuel end i netop vores tid, hvor travlheden er større end nogen sinde og fortvivlelsen over, at vi ikke kan nå alt dét, vi vil og ikke kan blive alt dét, vi synes vi skal være, er større end nogen sinde.

Det er den indbydelse Bertel Thorvaldsen har billedliggjort i sin store hvide Kristus-statue med de udbredte arme, der er placeret oppe over alteret i Frue Kirke.

Men den indbydelse gælder ved indgangen til enhver kirke. Helt usynligt står Kristus med de udbredte arme også over ethvert alter og byder velkommen, til alle jer herinde i Christians Kirke og til alle jer derhjemme.

Kristus byder velkommen til roen og hvilen og til et sted, hvor dine præstationer intet betyder, et sted, hvor du ikke behøver at bekymre dig om, hvorvidt du fik realiseret alle de mål, du stillede op for dit liv. Et sted hvor dét, at du er menneske, et enkelt, fortravlet og fortvivlet menneske, er nok.

Vi lever i en tid, der er spækket med nye udfordringer og vi skal virkelig skynde os, hvis vi skal kunne følge med og ikke blive hægtet af udviklingen. Ja, vi lever faktisk i en tid, hvor allerede det at stå stille og *ikke* følge med den teknologiske udvikling, *ikke* følge med den sproglige udvikling, *ikke* at følge med den samfundsmæssige udvikling, er det samme som at tage et skridt baglæns – som

at gå op ad en rulletrappe i den forkerte retning.

Det samfund vi lever i, er under stadig acceleration. Det er jo ikke tiden, der går hurtigere. En time er stadig en time og en dag er stadig en dag. Alligevel føles det som om vi er i konstant tidsnød, som om tiden er knap. Vi er forjagede, stressede og konstant underlagt et stort tidpres om at alting skal foregå i et opskruet tempo. Derfor har vi blandt andet været nødt til at opfinde nye engelske ord, der nu er indgået i det danske sprog, for at kunne beskrive, hvor hurtigt det hele skal gå.

Fordi alting skal gå så stærkt, skal vi lære os at *multi-taske*, og således gøre flere ting samtidig for derved spare tid. Men man kan jo ikke spare tid, på samme måde som man kan spare på energien eller pengene. Den opsparede tid går lige gyldig hvad man gør, så når man *multi-tasker* bliver man bare dobbelt så stresset, ja, helt forpustet, for så skal man nå mere på samme tid.

Ordene *Fast-Food*; *Speed-Dating* og *Power-Naps*, er tre andre ord, der viser, at vi i dag har så travlt, at vi er nødt til at spise og elske og sove hurtigere og hurtigere! Vores tid er tillige kendetegnet ved, at vi udskifter vores bolig, vores job og vores ægtefælle langt flere gange på et liv end i tidligere tider og dermed hurtigere. Og samme rasende tempo gælder også udskiftningen af vores ting, som vi ombytter længe inden de er gået i stykker, fordi vi da ikke kan have en gammel telefon, en outdated computer, en umoderne frakke eller en bedaget bil.

Hastigheden og den foranderlighed, den fører med sig, gør, at intet i livet længere føles stabilt. Vi er ganske enkelt underlagt en konstant og rasende hurtig forandring, som ingen ved, hvor fører hen.

Og hvem er det egentlig, der påfører os denne travlhed? Det er faktisk ikke teknologien, selv om udviklingen på netop det felt er rasende hurtig. Men i virkeligheden giver teknologien os jo mere tid: det tog langt længere tid at skrive rigtige breve end det i dag gør at skrive mails. Det tog langt længere tid at rejse med drosche eller tog end det i dag gør at flyve. Og særlig tiden under corona lærte os, at vi nu har mulighed for at være samme virtuelt og dermed spare tid på fysiske møder. Ja, i det hele taget har vi fået mange flere hjælpemidler i dagligdagen, der letter livet for de fleste og gør at det tager kortere tid at vaske tøj, lave mad og gøre rent. Det eneste der faktisk tager markant længere tid i dag det er at sende et brev! Men ellers har vi fået mere tid.

Alligevel sker der det, at jo hurtigere vi er, des mere travlt får vi. Når vi har skrevet en mail, for vi lynhurtig svar, og må skrive endnu en og så fremdeles. At stå stille er at sakke bagud. Så fyldes mailbakken op - også i overført betydning. Livets mailbakke kommer man aldrig til bunds i. Der kommer hele tiden nye tilbud, nye ting, vi skal tage stilling til, nye problemer, nye udfordringer, nye muligheder for at realiserer sig selv som det ene eller det andet. Og i dag afhænger vores status, vores privilegier, vores formue og vores anerkendelse netop udelukkende af vores egne præstationer fra dag til dag. Derfor må vi hele tiden performe og kan aldrig vide os sikre på det vi har og den vi er.

Det er derfor, vi føler, at vi skal skynde os hele tiden og er totalt udmattede. Det er *ikke* teknologiens skyld. Det skyldes, at vi lever i et konkurrencesamfund, hvor ingen er bedre end sin seneste gode præstation og altid lynhurtigt kan blive overhalet af en anden. Vi er derfor under pres og har en konstant frygt for at vi taber kampen.

I rigtig gamle dage blev man det samme som sine forældre. Det moderne samfund er blandt andet er kendetegnet ved, at hver enkelt af os selv vælger, hvad vi vil være. Men i dag er det blevet sådan, at man kan blive mange ting i løbet af sit liv, ligesom man kan blive gift mange gange, blive forældre til mange børn på mange forskellige måder. I dag kan vi skifte køn, karriere og kærligheden ud så ofte vi vil. Intet står længere fast.

Alt er hele tiden til forhandling. Og ingen kan vide sig sikker på sin position, hverken som mor, far, chef, arbejder, rockstjerne eller politiker. Ens status kan skifte med lynets hast fordi alting er konkurrenceudsat og man ikke er bedre end sin sidste præstation. Derfor kan man let blive udskiftet i familien eller på jobbet. Toppen af poppen bliver lynhurtigt bunden, hvis vi ikke opper os og følger med. Og det er derfor vi i dag skal løbe i fuld fart bare for at blive, hvor vi er.

Det gode liv vi løber efter, bliver at opfatte som et liv, hvor vi kan realisere så mange som muligt af de utallige muligheder, verden har at tilbyde. Vi skal realisere os selv, men det selv vi skal realisere, har så mange former, at det er svært at forme det:

Vi skal både være lyttende og legende kærester, gode og nærværende forældre,

veluddannede, motiverede og initiativrige på arbejdsmarkedet, dedikerede idrætsudøvere, aktive i foreningslivet, spille et instrument, træne en hund, selv planlægge rejser til spændende destinationer, lære at danse tango, læse bøger, gå caminoen, gå på Louisiana, gå til fitness, gå ind i politik og gå grassat i køkkenet med diverse simreretter.

Men verden har meget mere at tilbyde end vi nogensinde kan nå på et enkelt liv. Og det er derfor vi føler at vi skal skynde os. Hvis vi spiser, elsker og sover dobbelt så hurtigt, så får vi mere tid til at realisere os selv. Hvis vi gør to eller flere ting på en gang, får vi gjort mere. Hvis vi bruger kortere tid på at udføre en handling, bliver vi hurtigere færdige. Men det siger sig selv at det hele bliver lidt dårligere. Kortere uddannelser gør at vi bliver dummere. *Fastfood* gør at vi bliver tykkere. Og ligegyldig hvor mange *Power-Naps* vi tager, bliver den grundtræthed, der breder sig som stress og udbrændt hed mere og mere tydelig alle steder, ikke mindst hos vores unge mennesker, der i særlig grad ligger under for jaget efter at realisere alle mulige muligheder.

For hvis udviklingen, fremskridtet, opleves som retningsløst, hektisk og ustruktureret, som det er tilfældet i dag, så bevæger vi os ikke hen mod noget, men i ring og det fører til forvirring og i sidste ende fortvivlelse.

Og det er midt i denne larmende travlhed, ikke bare i dag, denne sidste søndag i kirkeåret, men hver dag, at indbydelsen fra Kristus lyder:

”Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.”

Kirken og den kristne forkyndelse og de ritualer der er knyttet sammen med begge dele, byder på en langsomhed. Tempoet sættes ned, når man bevæger sig ind i et kirkerum, hvad enten du gør det fysisk eller blot lytter med derhjemme.

I kirkerummet er tiden gået i stå. Ikke fordi sprog og ritualer er forældede, som nogen gerne kritisk indvender, men fordi den kristne grundfortælling er fortællingen om, at menneske *ikke* er sin egen, lykkes smed, men et væsen, der har brug for kærlighed og accept for at kunne begå sig i livet, en kærlighed og accept, som man aldrig selv kan præstere sig frem til at få.

Vi mennesker er skrøbelige. Vores liv er porøst, det smuldrer lige så stille mellem

hænderne på os, når vi forsøger at nå det hele på den halve tid og blive den bedste udgave af os selv. Men i kirken går tiden så langsomt, at det er som om, at den er standset, fordi vi skal *ikke* nå noget. Vi skal ingen steder hen. Ingen i dette rum, ingen af jer der sidder derhjemme, skal bringes et nyt sted hen. Ingen af jer skal præstere noget. Ingen skal ud på en rejse. I skal blive lige her. Blive hjemme.

Der er intet mål med at fejre gudtjeneste, synge en salme, lytte til et stykke musik eller gå til alters. Der er ingen nytte forbundet med at være her. Alligevel får man noget. Man får lov at opleve *bestandigheden*. At noget blot er *bestående*, vil sige, at det om et stykke tid måske kan forandres. At noget er bestandigt betyder, at det har fundet sin blivende form. At det ikke skal forandres hele tiden og skiftes ud. Og her tænker jeg ikke på ritualer og salmer, der kan og skal ændres løbende. Nej, bestandigheden ligger i selve det kristne budskab. Det ændrer sig ikke. Det tager ikke farve af, hvem du er og hvad du præsterer.

I kirken er vi hinsides travlheden. Hinsides er et gammelord. Men også et præcist ord. Hinsides er hverken her eller der. Kirken er et rum midt i verden, der lukker dens travlhed og larm ude og giver dig et sted af hvile. Et sted, hvor du træt kan synke ned på kirkebænken og give dig hen til noget, du ikke selv skal bidrage til.

Men kirken er også et rum, der nænsomt åbner lugen til en anden måde at være i verden på. Så du kan vende tilbage til dagligdagen og travlheden med en ro i dit indre. En ro der kommer af, at du kan hengive dig til visheden om, at du, såvel som enhver anden du møder på din travle vej, har lov til at føle sig hjemme i verden, har lov til at føle sig på plads og elsket, uanset hvor lidt eller hvor meget du eller den anden præsterer.

At føle sig hjemme er ikke det samme som at være hjemmevant. Når man er hjemmevant ved man, hvor alting står og hvordan alting i hjemmet fungerer. At være hjemmevant er noget man kan lære, en form for præstation. At føle sig hjemme er omvendt en stemning, der kan indfinde sig hvor som helst også steder man ikke kender, men steder man finder sig vel modtaget af. Kirken er sådan et sted.

Alle I der sidder her i dag i Christians Kirke, er både hjemmevante og kan føle jer hjemme. Men i der sidder i jeres stue eller jeres bil, netop nu, færdes måske ikke hjemmevant i en kirke. Alligevel kan I føle jer hjemme, hvis ikke i

kirkerummet og gudstjenesten, så i den kristne grundfortælling, der siger, at vi trods vores uformåenhed er elsk – værdige, altså værdige til at være elskede.

Men et ophold i kirken denne sidste søndag i kirkeåret, hvad end du er fysisk til stede i kirkerummet i dag eller sidder derhjemme, er ikke bare en momentan ”*timeout*”, for at du så kan vende opladet tilbage til hamsterhjulet med fornyede kræfter til at kunne præstere.

Helligdagen, søndagen, er med skabelsesberetningens ord, dagen hvor Gud hvilede. Det er en dag på hvilken du har lov til at gøre brug af det ubrugelige, finde nytte i det nytteløse. Søndagen er træthedens dag. Men ikke bare den dag vi kan sove længe og derved lade op til endnu en hektisk uge. Søndag er hviledagen i en hel særlig betydning.

Om søndagen, Helligdagen, må trætheden godt være afvæbnende, som barnets træthed, når det efter en lang dag falder i søvn bag på cyklen, i bilen eller hen over aftensmaden. Søndagens træthed er den gode træthed. Vi hviler ikke for at lade op, men fordi vi giver os hen og ikke kan andet.

I kirken skal ingen præstere noget. I kirken skænkes du den fred, som travlheden, larmen og bekymringen udenfor gør det vanskeligt at finde. I kirken kan du hengive dig til troen på, at du er en lille del af noget større, af den menneskehed, som du ikke er i konkurrence med, men en del af, af den verden, som du kan føle dig hjemme i og derfor skal passe på.

I kirken kan du tillade dig at give dig tilliden til verden i vold, tillade dig at blive omsluttet af en kærlighed, du ikke forstår, tillade dig at tage imod indbydelsen: ”Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.” Amen.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Sidste søndag i kirkeåret

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/pia-soltofts-praediken-sidste-sondag-i-kirkearet>